

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski pretinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 26 juli 1940

God. XI • Broj 30

Jugosloveni u Banovini Hrvatskoj

U vezi sa uvodnim člankom u prošlom broju, postavljaju se i općenito pitanje: ŠTA NAMERAVAJU MERODAVNI FAKTORI U BANOVINI HRVATSKOJ, SA SVOJIM SUGRAĐANIMA JUGOSLOVENSKE ORIJENTACIJE? U normalnim prilikama bi to pitanje moglo da izgleda čudnovato. Ali kad poluzvanični listovi u Banovini Hrvatskoj, Jugoslovene nazivaju „smećem, koga treba očistiti iz javne službe“; kad politički vode upotrebljavaju sličan rečnik; kad otpuštanja, premeštanja itd. slede iz dana u dan (baš juče smo pročitali dugi spisak profesora, koje su vlasti u Banovini Hrvatskoj „stavili na raspoloženje ministru prosvete“, što znači da su ih izagnali sa svoga područja!); i kad se od svakoga, ko ište bilo kakav rad u Banovini Hrvatskoj, traži pre svega uverenje, da nema nikakve veze ni sa čim što je jugoslovensko, — onda je jasna tendencija, da se ljudi jugoslovenske orijentacije u Banovini Hrvatskoj tretiraju kao građani drugoga reda, pa se to pitanje postavlja samo od sebe.

Demagoške fraze, da se tu radi o „neprijateljima Hrvata“, o „krvolocima hrvatskog naroda“ itd., mogle su još i da se razume (iako ne da se opravdaju!), dok nije bio postignut sporazum, jer je u nas već običaj, da se u borbi ne štede ni najpogrdniji izrazi. Ali šta one znače u suštini, vidi se i iz primera, koga smo naveli u prošlom broju, da je na skupštini splitskog „Hajduka“ nazivom „protivnika Hrvata“ počašćen Hrvatski nogometni savez, koji se i osnovao zato, što je tvrdio da je JNS „neprijatelj Hrvata“. I zar je samo jedan letak objavljen u Banovini Hrvatskoj, koji i samom Dr. Mačeku poriče da je Hrvat? Pa kad je tako, kako uopšte može da se vodi neka ozbiljna politika, na osnovu toga, što se Hrvati jugoslovenske orijentacije „isključuju iz hrv. narodnih redova“, ili slično?

Sve to vredi i za optužbe o „tlačiteljima i ubicama hrvatskog naroda“, koje su isto takva demagogija, kao i ona, koja je sve Hrvate, bez razlike, oglašavala za „Janka Pustu“ itd. Mi smo već nekoliko puta izjavili, da nemamo ništa protiv toga, da se svačija krivica utvrdi, jer nismo mi oni, koji se držimo totalitarnog morala, po kome su svi u našoj grupi suho zlato, a svi drugi nitkovi. Ali najodlučnije ustajemo protiv varvaskog i antinacionalnog principa, da se vrlo dobri Hrvati, Srbi i Slovenci oglašuju za divljač, koju je svakom dojučerašnjem austrijancu, ili autonomašu, slobodno denuncirati, grditi i goniti, samo zato što ispovedaju ideologiju Kukuljevića, Štrosmajera i Radića.

Vremena su se tako izopacila, da ne vredi ni govoriti o prošlosti, ma da će sud istorije utvrditi, ako postoje zasluge onih koji su se borili za položaj hrvatstva, unutar zajedničke i nezavisne države, — da su daleko zaslužniji oni, KOJI SU SE BORILI DA SE TO HRVATSTVO OSLOBODI JARMA JAČIH I TUĐIH IMPERIJA, pa da može doći u mogućnost, da u državnoj zajednici, koja je i njegova, uredi svoj položaj. Mi smo međutim danas svedoci anomalije, da im mnogi od onih, koji su, kao austrijanci ili italijanaši, pomagali goniti takve Hrvate, odriču pravo da se nazivaju Hrvatima (čak i jednom Štrosmajeru, Bjanjniku itd.), dok to pravo priznaju raznim Sarkotićima, Galjardima itd. Zato ne govorimo ni o činjenici, da su se Jugosloveni, nakon oslobođenja, posve drugačije držali, ne samo prema nesvesnim protivnicima, već i prema onima koji su svesno služili tuđinu. Ograničavamo se samo na zahtev današnjice, — na IMPERATIVNU POTREBU UNUTARNJE SMIRENOSTI I SARADNJE SVIH KONSTRUKTIVNIH ELEMENATA, koji žele dobra jugoslovenskoj državi i svakom njenom delu, pa tako i Banovini Hrvatskoj.

Misle li merodavni faktori u toj banovini, da se ovakvim postupcima služi toj potrebi; i da li su svesni, da time idu na ruku onima, koji i ne žele da se ta potreba zadovolji, pa zato i traže takve postupke? Jer svi oni koji računaju da će se Jugosloveni moći, bez otpora i bez štete, zauvek isključiti iz javnog života u Banovini Hrvatskoj, grdno se varaju. Mi ni ovaj članak ne pišemo zato što molimo ili se bojimo za sebe, već zato što ne želimo da opšti interes dožive ni prolazne neuspehe, i što se bo-

Соколство ће свечано прославити

ОВОГОДИШЊИ Краљев рођендан

На последњим седницама Извршног одбора Савеза Сокола К. Ј. расправљало се о овогодишњој соколској прослави рођендана Њ. В. Краља Петра II, па је донешен закључак, да се та прослава изврши на најсвечанији начин, пошто Њ. В. Краљ Петар II тим рођенданом улази у годину свог пунолетства, а соколство у закључну годину Соколске Петрове петолетке. На седници је изабран нарочити одбор, који ће руководити припремама око организације прославе, у Београду и у свима крајевима Југославије, где постоје соколске јединице. Према досадашњим подацима, изгледа да ће и остала патриотска и национална удружења, узети видног учешћа у овој прослави, у жељи да искажу своју љубав и оданост нашем Младоме Краљу, и да покажу своје слагање са родољубивим и народно-одбрамбеним циљевима соколства.

Детаљи ове прославе израђују се са стране поменутог одбора, па ће правремено бити саопштени соколским жупама и јединицама, те осталој јавности. Међутим се већ сада може казати, да ће овогодишња прослава Краљевог рођендана, 6 септембра, превазићи по свечаном изгледу, по учешћу и по свему осталоме, све досадашње прославе. Одређено је, између осталог, да соколске штафете из свих крајева, у којима се налазе соколске јединице, пођу према Београду, са циљем да своме Краљу, приликом ступања у годину пунолетства, донесу изразе оданости и верности, и да покажу да је целокупно соколство спремно да брани Краља и Југославију!

jimo za one, kojima je danas u rukama stvar Banovine Hrvatske, a koji time baš za sebe vrše naopaku radu. To što stvar jugoslovenske ideologije ne izgleda danas zavidno, posledica je činjenice, što dobra stvar nigde u svetu ne izgleda zavidno; ali zar iko ozbiljan veruje u to, da dobra stvar može trajno da bude potisnuta? I zato mi u svoju pobjedu verujemo, ma kakav se postupak prema Jugoslovenima vršio u Banovini Hrvatskoj. Mi i danas štitimo na mnogo šta, zato što su nam interesi Jugoslavije, pa i Banovine Hrvatske, više na srcu nego li onima koji nas progone, ali će se to „isključuje“ Jugoslavena i te kako osetiti, i mnogi će požaliti svoju sitničavost. Zato se pitamo, je li razumno što se to već sada ne uvida, već kao da se navlaš ide na ruku onima, o kojima „Seljački dom“ piše, da „služe tuđinu“ i da se „hrvatskom narodu prete pomoću tuđina“?

Da su Hrvati jugoslovenske orijentacije spremni da podupru svaku legalnu vlast i svaki konstruktivni rad protiv bilo kakvih rušitelja, to znaju vrlo dobro i njihovi protivnici. I zato svako proganjanje tih konstruktivnih elemenata, gde bilo u Jugoslaviji, pa i u Banovini Hrvatskoj, predstavlja JEDNU IZGUBLJENU POZICIJU U BORBI PROTIV DESTRUKCIJE, pa prema tome i u odbrani onih, koji iskreno hoće da izgrade Banovinu Hrvatsku, i državu kojoj pripada. Ko to ne vidi, ili je sitan i zaslepljen, ili ima druge ciljeve.

Наша спремност

Време у коме данас живимо толико је магловито, да нико не може загледати ни у најситнијим контурама будућност. Живимо данас у једним, а сутра у другим приликама. Ми не знамо шта нас сутра чека, али знамо једно: ми морамо бити спремни на све евентуалности! Скорашњица нам може и треба да послужи као учитељица, како пролазе они који се налазе неспремни, занети славом прошлости.

Наша је прошлост светла! Странице наше народне историје исписане су крвљу дивјака, које је могао дати само народ, који је своју националност ставио на прво место, обдарен чврстом вољом и истрајношћу, да извојује себи националну слободу. Тако је било онда. Сада, пак, ми хоћемо, ми морамо бити спремни да слободу очувамо, јер кад бисмо изгубили њу, ми губимо све. Соколство је преузело на себе да, преко својих припадника, негује и усађује у срца наша љубав према народу и његовој слободи. Једна је воља у нас: очувати независност и јединство земље! Ширити југословенство! Такви смо били, такви смо сад и такви остајемо, док буде постојао и један наш члан, ма у ком крају наше отаџбине. Ко тако не мисли, тај је непријатељ самога себе. Могу се пред нама испречити свакојаке препреке, ми ћемо остати у раду истрајни до краја, јер ћемо само тако доћи до успеха и победе.

Соколство је пролазило кроз разна искушења, па ипак није клонуло. Оно је веровало у своју веру, и само та вера очувала је и учинила је светлом нашу заједницу. Борбе су завршаване победом правде и истине, чији су апостоли сви они,

који носе име Сокола. У данашњој борби, која је соколству наметнута, оно уздигнуте главе крочи напред. Све оно што се супротставља нашем напретку и раду, ломе се о нашу слогу као вал о камениту обалу. Тако ће увек бити, док смо снажни и док верујемо у свету и слободну југословенску мисао. Та светиња је извор, који нас прати и даје нам снаге, за сваку борбу, ма са које стране она долазила. Наши су редови због борбе постали чврсти, и у соколству је остало само оно, што је спремно на све жртве. Слабини су се намигљивали из наших редова, јер их је овамо довела жеља за уживањем, а не за радом у народу и за народ. Они и нису били за нас. Нама су потребни одлучни, да у данашње време стоје спремни на брану отаџбине.

Ми смо се знали увек снажни, па и данас. Не плашимо се ничег, јер смо свесни да је свака, па и највећа жртва, мала, коју смо дужни поднети за част своје земље. Наша соколска смотра је то доказала. Радећи свој свакидашњи посао, ми будним оком пратимо све што се око нас zbiva, да нас на тај начин ништа не би изненадило. То нека знају сви наши непријатељи, унутра и ван наших граница. Стојимо чврсто и непоколебливо на становишту, да слободна и сложна Југославија мора да остане каква је. И зато: Јачајмо се! Будимо спремни!

П. Петровачки

Svaki Soko — sokolsku značku!

SAVEZ JE SNIZIO CENE SOKOLSKIM ZNAČKAMA

ČLANSKA ZNAČKA DINARA 5 — NARAŠTAJSKA DINARA 3

Da bi omogućio da svaki sokolski član i naraštajac nabavi i nosi sokolsku značku, Savez SKJ je odlučio da snizi njihovu prodajnu cenu, pa će se od sada prodavati, članske značke po 5 dinara, a naraštajske po 3 dinara komad. Značke se ne smeju prodavati skuplje. Značke se kupuju kod sokolskih društava i četa, koje će ih, uz popust, nabavljati kod Saveza.

Pošto je na ovaj način dana mogućnost da svaki Soko nabavi sokolsku značku, očekuje se da će se ta mogućnost u punoj mери iskoristiti, i da će svaki Soko nabaviti i nositi sokolsku značku, gde god zato ima mogućnosti. Danas, više nego ikada, potrebno je da članovi sokola svoje pripadništvo moćnoj sokolskoj organizaciji manifestuju i javnim nošenjem sokolske značke. Očekujemo da će nas naše članstvo razumeti i da će sokolska značka biti od sada mnogo češće srećana, nego do sada.

Deca - naša sokolska ljubav

Da li ste primetili kada na našim priredbama, javnim vežbama i povorkama nastupaju sokolska deca, kako se i na najozbiljnijim i najumornijim licima pojavljuje nesvesno jedan izraz topline i blagosti, a često teška i žuljevita ruka odgovori mahanjem na nevine osmehe male braće i sestrića i na njihov bezazleni pogled, što se sa toliko poverenja upravlja na nas. Da, ta deca i osećaju najviše potrebe za nježnosti, za našom podrškom, i za njih je naše staranje, u istinu, pitanje zdrave i srećne budućnosti.

A da li im zaista uvek posvećujemo toliko pažnje i ljubavi koliko im je potrebno? Da li to uvek činimo sa toliko spremne i poštovanja? Danas je više nego ikada potrebno hrabro ostati na svojim mestima i ispunjavati svoje dužnosti, a kad je u pitanju budućnost naše dece, nikakva žrtva, nikakav samopregor nije skup, — ma koliko bio težak za pojedinca, — jer srećna budućnost naše dece je srećna budućnost našeg naroda.

Poznaj dete! To Ti je prva dužnost, i ako je ne budeš sa uspehom obavila, biće Ti večiti kamen spoticanja i smetnja za uspešan rad.

Dete je duševno, duhovno biće, koje mora biti okruženo zdravim moralnim akcijama koje stvaraju dispoziciju za dobro u čoveku. **MORALNO VASPI TANJE NAŠE DECE NEKA STOJI U CENTRU NAŠEG RADA.** Zato je sokolska telovežba, kad je ispravno primenjena, odlično sredstvo za ostvarenje ovog cilja. Za decu ne važe moralna apstraktna pravila, jer su njima tuda i nerazumljiva, nego živi primer, a mi smo taj „model“, na koji dete treba da se ugleda. Zato je odgovornost onih, koji hoće da budu vaspitači ogromna.

Prednjak je taj živi primer, koji ima dužnost da u svojoj okolini vrši pozitivan uticaj i da primerom svojim, ispravnošću i besprekornim držanjem, učini ljude boljim. Vaspitač je dužan da svojom ljubavlju i radom stvori at-

mosferu radosti i spokojstva, koja deluje, da se omogući fizičko i duševno zdravlje. On je taj koji treba da stvori ljude sposobne za život, naučene na teškoće i otporne, da stvori rezerve duhovnih mogućnosti na kojima će se izgrađivati i usavršavati jedan karakter i harmonija ličnosti. Jer samo fizički i duhovno harmonični ljudi mogu biti garancija za srećnu budućnost jednoga naroda.

Eto, to je zadatak. To je ono što tražimo za našu decu, — našu sokolsku ljubav.

SMILJKA GRBIĆ

Соколи на националним свечаностима у Сомбору

У недељу, 21 јула, извршена је на величанствен начин свечаност откривања споменика Блаженопочившем Витешком Краљу Александру I Ујединитељу у Сомбору. Прослави је присуствовало око 20.000 учесника из Сомбора и околице, и многобројне делегације из целе земље. Њ. В. Краља заступао је помоћник инспектора Врховне војне силе, армиј. генерал г. Богољуб Илић, а Владу претседник Министарског савета г. Драгиша Цветковић и министри г. г. Бешлић и Марковић. Београдску општину представљао је њен претседник Јеврем Томић.

Соколи су узели у овој свечаности нарочито активног учешћа. У име Савеза сокола К. Ј. прослави је присуствовао брат Радмило Грђић, који је положио венац на споменик Краља Витеза. Новосадску жупу заступао је њен старешина, брат Др. Павлас, па је положио венац и поклонио се пред спомеником Великог Краља.

Сомборско друштво, са члановима околних друштава, извршило је врло импресиван дефиле пред спомеником, на челу са својом музиком и коњницом. Соколи су овим својим наступом оставили најбољи утисак и били бурно поздрављени од окупљених учесника.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo u Starom Bečeju osvetilo je na svečan način kamen temeljac društvenoga doma, koji će nositi ime Blaženopochivšeg Kralja Ujedinitelja, a izgradiće se troškom od milion i po dinara. Svečanostima je prisustvovalo uz Sokole, i mnoštvo ostalog građanstva, koje je sa pažnjom saslušalo prigodan govor starešine, br. Dr. D. Vujića. Svečanost je završena manifestacijama za Kralja i Jugoslaviju.

Sokolsko društvo Split priredilo je izlet naraštaja u Kaštel-Kambelovac, kamo je pošlo preko 40 braće i sestara, koji su bili gosti starešine br. Dr. Z. Simunića. Omladina je provela čitav dan u sokolskim igrama i takmičenjima u plivanju itd.

I naraštajski osek Sokolskog društva Kaštel-Sućurac priredio je izlet na izvor reke Jadro, u Solin, kome se pridružio i naraštaj solinskog Sokola. Na izletu je održana i sednica Naraštajskog oseka, na kojoj su doneti razni korisni zaključci. Zatim su izletnici razgledali tvornicu »Majdan« i vratili se puni oduševljenja za sokolski rad svojim kućama.

Sokolsko društvo u Visu priredilo je na Vidovdan vrlo uspešnu akademiju. Program se sastojao iz dva dijela: tehničkog i prosvjetnog. U tehničkom su izvedene tačke: »Igra vjetrenjača«, »Jagnje moje«, »Petka«, »Na izvoru«

i »Različnosti« na strunjačama, na zadovoljstvo velikog broja gledalaca, koji su izvođače najsrdačnije pozdravili, a tako i program prosvjetnog dijela: recitacije »Na Gazi Mestanu« od Rakića i »Vidovdan«, te »Na Vidovdan«. — »Razgovor Kosovke« djevojke i Vile Velebita« od J. Matešića, pobrao je burni pljesak prisutnih. Društvena glazba otvirala je nekoliko biranih tačaka.

Ovom prigodom treba istaknuti da je naše društvo u ovo zadnje vrijeme razvilo intenzivniji rad i ako mu je veliki broj članstva na vojnoj vježbi. Vježba se redovito sa svim kategorijama, nedjeljom se održavaju prednjački časovi, a pretstoje i razni izleti u prirodu.

Sokolsko društvo Okučani održalo je 7 jula javnu vježbu, koja je uspjela u moralnom i materijalnom pogledu. Učestvovala su društva: Nova Gradiška i Bosanska Gradiška te čete: Rajić, Paklenica, Dol. Bogičevići, Lađevac, Gređani, Vrbovljani, Čovac, Borovac, Medari, Mašić, i jedno odeljenje muškog naraštaja iz Zagreba, ukupno 278 sokolskih pripadnika i lijep broj mještana.

Program je potpuno zadovoljio publiku, koja je aplauzom pozdravljala nastupanje muškog naraštaja, ženskog naraštaja, muškog naraštaja Zagreb, članova, članica, članova četa, kojih je na-

stupilo 56 i vježbi na spravama Najljepšu tačku izvelo je uzorno odeljenje muškog naraštaja iz Zagreba, koje je predvodio brat: Dr. Tončić. Poslije završenog programa pozdravili su prisutne u ime društva brat Đurić, a u ime župe brat Dr. Tončić, a zatim je sokolska glazba otvirala: »Oj Sloveni!«

Sokolsko društvo Tivat priredilo je večernju akademiju, koja je po uspehu premašila sve dosadanje priredbe. Preko hiljadu gledalaca pažljivo je saslušalo vateren govor svećenika, br. B. Miloševića, koji je evocirao događaje iz prošlosti i vizionarski izneo dane sretne budućnosti, koji nas čekaju ako budemo složni i jedinstveni. Urnebesnim ovacijama popraćen je njegov govor, posle čega je izveden obiman program na opšte zadovoljstvo. Letnje vežbalište na kome je priredena akademija bilo je raskošno iluminirano.

Sokolsko društvo Dugaresa priredilo je dečiju akademiju, prethodne nedelje, pred dupke punom sokolanom. Primećen je veliki broj nesokola, koji su sa pažnjom pratili izvođenje programa, sastavljenog po agilnom naraštajskom oteku, koji je počeo dizanjem zastave i pevanjem državne himne i »Pesme sokolskih legija«. Nekoje tačke morale su biti na zahtev publike ponovljene. Poseban uspeh je postignut u vojničkim vežbama i sa »Českom besedom«. Program je završen živom slikom i spuštanjem zastave uz pevanje »Oj Sloveni« i burno klicanje sokolstvu i Jugoslaviji.

Tehnički rad društva napreduje u svakom pogledu, uprkos poznatih prilika, a i na ostalim poljima sokolskog rada u Dugaresi opaža se vidan napredak. Nedavno je agilni načelnik, br. Filip Kok, organizovao dvodnevni izlet na Plitvička Jezera, na koga je pošlo dvadeset pripadnika, a koji će ovih dana opet biti ponovljen. Rad društva priznaju i sami protivnici. Brojne sokolske priredbe u prekrasnom, novosagrađenom sokolskom domu, odlično su posećivane od meštana.

Sa sokolskog hodočašća: Kosturnica na vrhu Kajmakčalana

Otsevi života bosanskog sela na ogledalu naše kulture i slobode

Pljuštilo je ravno nedelju dana. Sa kamenjara, koji se divlje nadvisivao iznad Mićunove kuće, kotrljala je bujica čitave grede i slagala ih po onim jadnim zakrpama njivica i baštica, koje su u maloj zaravni ispod sela, davale ljudima nafaku. Mićunovu pozidu, koju mu je još pokojni otac Pero, setivši se svoje dokolice, podigao, da bi napravio komadić baštice za gredicu luka i zelja, bujica je porušila i otvorila je čitavo ždrelo u severnom zidu kuće.

Mićunova kuća, opkoljena sa triju strana vododerinom, klatila se kao onaj jedini zub baba-Mare, koja se šćućurila pored ognjišta, sada kao ovca i izborana i mežurava kao vrhnje u špiku, da ljuđajući u škripavoj kolevci jedno krastavo i plačkivo dete, otšapuće stotinjak molitava, ne bi li vreme smirila, ne bi li kuća ostala na temeljima i ne bi li Nečastivi ostavio njihovo selo. Tako ona šapuće molitve ravnih šezdeset godina, zapravo od dana kada je dovedena u kuću pokojnog

Pere, kršnog diva-čoveka, koji se podbacivao plećima pod zagliblele vozove sena i hrvao se o slavama sa mehonom žežene rakije i najdebljim ovnujskim kujrukom, i veruje u njihovo uslišenje. Koliko je vode proteklo, koliko je greda svom silinom udarilo u kućnje temelje, a da ni trska iz ševarnatog krova, pozeleljenog od mahovine i divlje čuvakuće, nije ispala, mora se verovati u baba-Marina preimućstva. Često puta i ognjište bi preplivalo, i hambarić sa brašnom bi do polovice zamakao u prljavu ilovastu vodu, a baba-Mara bi kao kakva svetica ostala pored ognjišta na svom tronošću, da učini čudo, da pred njenim rečima voda pojuri prema nagetom uglu kod kućnjih vrata i da se bojažljivo kao u begu provere kroz pukotinu ispod praga napolje. Kad bi nestalo vode, i kada bi ponovo zaplamsala vatra na ognjištu, kada bi zakvrčala pura u bakri da utiša plač krastave dece, baba-Mara bi odahnula i o-

brisala bi vlagu iz očiju resama svoje grube vunene pregače.

Bože, koliko je suza kanulo u tu baba-Marinu pregaču, u tu njenu vernu drugaricu, koja je prati od njene udaje, a otrpitiće je i do večne kuće. Dok se baba-Mara nekada zaodevala devojačkom lepotom, dok se svakodnevno primećivalo, kako baba-Mari nabubrivaju obline, počela se i ta pregača tkati i njenu predu uprela se čitava istorija. Nasilja subaša, hak, vojska, švapska, leva, žandari, vidovdanski atentat Gavrilov na austrijskog prestolonaslednika, Arad, hapsane, vešala, dobrovoljaštvo i pored svega toga ovolika prirodna pokora i pohara, koja svake godine u vreme kada se snegovi tope, izazovu more baba-Marinih suza.

I došla je nedelja. Stao je pljusak, baba-Marina molitva i opet je uslišana. Sunce se jednim prodornim, ali blagim snopom svetlosti uvuklo u mračni čadavi i dimljiv prostor Mićunove kuće, kroz jedinu pukotinu, koja bi se mogla nazvati vrata. Prozora na Mićunovoj kući nije uopšte bilo, jer je njegov deda, kada je gradio ovu kuću pre stotinjak godina, a i posle kada su je Turci zapalili misleći, da je pok. Pero bio jatak čuvenoj hajdučkoj trojki, nije ugradio ni jednog prozora, jer je vodio više računa o tome

koliko kroz prozorčić može ući studeni u kuću, negoli koliko bi trebalo da ude svetlosti i sunca. Uostalom, koliko je trebalo da se u kući vidi, koliko da se ne zametne zalogaj mimo usta, videlo se i od odseva sa ognjišta, pošto je na njemu u svako doba dana i noći tinjala ispod veriga po koja glavnja. A kad se malo bolje potakne, kad se okupe prije oko baba-Mare, ili kad nađu Mićunovi jarani na poselo, da se potsete u pričama na dobrovoljačke dane i ratovanja za slobodu, kada se okupe oko ognjišta i kad guslar zagudi svoja čežnjiva naričanja za slavnom danima, kada se okrene prstenka i nastane kikot mladeži, gladne i žedne, ali presite junačkog duha i iskonske radosti, pred mlazom plamene svetlosti i u oblacima gustog dima, ljudske figure izgledaju kao bogovi. Za Mićunovo poimanje i ne treba više svetla, a to ako ćemo i odgovara današnjem tamnom nepoznavanju života na našem selu.

Mićun, zgrbnivši se kao šklopac da se provuče kroz rupu koju nazivaju vrata, izade napolje, da se protegne i vidi čuda i pokore šta je voda uradila. Taman što su mu opuncule i zaškripile kosti nadvojene mema i dima, a neko mu doviknu: „Pomozi Bog, domaćine!“

Da ne primeti, da došljak nije domaći, no da je u varoškom odelu, u svojoj zlovolji ne bi ni Boga primio. Ovako samo nehatno odgovori: Pomogao mi je kao i svake godine, — i zabaci vlagom i znojem nadojeni i ukiseljeni, pocepuni gunj preko ramena.

— Teško ti je, žališ se? — radoznalo će i utešljivo došljak.

— Hm, — učini Mićun, kao da mu je tim pitanjem došljak povredio ranu.

— Pitam te, jer ti ne želim zla.

— Tako vi svi kazujete.

— Kada si sagradio tu kuću? upitaće došljak, primakavši se Mićunu i pruživši mu ruku.

— Ko zna. Od deda mi je ostala. Ima joj sigurno sto godina.

— A što su je baš sagradili ovde između dveju bujica, kao da Bog nije dao prostora, — raširi došljak rukom po horizontu.

— Jest Bog, ama nisu Turci.

— A zar ti nisi mogao preneti tu sirotinju na drugo mesto. Sad, valjda, nema Turaka?

Mićun samo sleže ramenima i došljak primeti kako je tim pitanjem izazvao mržnju Mićunovu. Ali ne prestade da se interesuje. — Nisi morao ni da prenosih

Šta znači ovakvo pisanje?

U posljednjem broju smo citirali pisanje frankovačke »Posavske Hrvatske«, koja se žalila na one „hrvatske skeptike“, koji, u svojoj »ropskoj dresuri«, i ne pomišljaju, da se »može srušiti ono, što im je izgledalo neoborivo«, i koji »još uvijek vjeruju u ovo, što novo doba baca u roportarnicu«.

Takvo pisanje cvate, međutim, iz dana u dan, naročito za posljednjih mesec dana, sa strane frankovačkih krugova, koji su uzeli stav pobjednika i ne boje se da budu potpuno otvoreni u svojim željama i ciljevima. Tako na primer „Hrvatska gruda“, u članku „Uloga Hrvata“, piše sledeće: „Hrvatski narod ne će nikada napustiti ideje i borbe, dok ne postigne potpuno ispunjenje svih svojih narodnih ciljeva. Ti se pak njegovi ciljevi dadu ukratko formulirati ovako: Etnička cjelovitost svih hrvatskih zemalja sačinjava jedinstveno i nezavisno državno područje“.

„Slobodna i samostalna Hrvatska, a pod Hrvatskom razumijevamo sve istorijske hrvatske zemlje i pokrajine, to je vrhovni cilj čitavoga hrvatskoga naroda“.

Za njome ne zaostaje ni osjećajki „Hrvatski list“, koji kaže:

„Nikakva propaganda, svejedno vodila se ona iz Beograda ili Zagreba, ne može uređivati unutar-nost kuće, koje nema. Kad je riječ o Jugoslaviji, onda se u ovom času ne može dovoljno naglasiti, da se primjeni tih reformi ne može pristupiti prije, nego se riješi hrvatsko-srpsko pitanje. Na to je na svoj način upozorio i beogradski suradnik „Völkischer Beobachter“... Ne vjerujemo, da bi predstavnici Hrvata u vladi mogli pristati na stvaranje nekog novog socijalno-ekonomskog organizma u Jugoslaviji, jer bi to

značilo, da se stvaraju nove teške zapreke stvaranju slobodne Hrvatske. Ona za sada ne postoji...

Ono, što hrvatski narod hoće i što je njegov životni interes, to je, da njegova domovina dođe u takav pravni položaj, da on bude mogao provoditi upravne, socijalne i ekonomske reforme, kakve bude htio — nezavisno od gledanja naroda Srbije.“

U istom stilu je i članak „Hrvatske grude“, u kome se protestira protiv proslave Vidovdana na Dalmatinskom Kosovu i u kome se ta proslava naziva „izazivanjem Hrvata sa strane Srba“, koji su „došli sa istoka“; pa se proriče, da će ta izazivanja brzo prestati, jer „sve više idemo u susret vremenima i događajima, koji očito idu u prilog hrvatskoj narodnoj slobodi“.

Ovakvom pisanju ne treba nikakvog komentara. Treba, međutim utvrditi, da su pre nekoliko meseci, zbog mnogo blažeg pisanja bila obustavljena dva frankovačka lista u Zagrebu (možda ne toliko zbog ovakvog pisanja, koliko zbog napadaja na neke vodeće političare!) Danas, međutim, postoji neograničena sloboda za takvo pisanje, koje se prenosi sa strane drugih listova, dok oni jugoslovenski listovi, u Banovini Hrvatskoj, koji kušaju da na takve infamije odgovore, bivaju vrlo strogo cenzurirani i zjape belinama.

Ima ih koji u tome vide znak potajnog saganja; ali ako i nije tako, već se radi samo o populjivosti i o nemoći prema frankovačkom rovanjenju, ipak je previše!... I pošto se radi o radu, koji tangira interese i celokupnost čitave države, držimo da bi o tome trebali da povedu računa merodavni faktori zajedničke državne uprave.

IZ SLOVENSKEG SVETA

U OKUPIRANOJ POLJSKOJ

DNB je objavio nedavno saopštenje, u kome odlučno demantuje sve glasove engleske štampice, o sabotazi, koju tobože provode Poljaci u okupiranoj Poljskoj; pa tvrdi da je stanje u tim krajevima potpuno mirno i normalno. — Strana štampa upozorava, da su Sovjeti u poslednje vreme započeli živu agitaciju u onom delu Poljske, koja je pod sovjetskom okupacijom, a koji nije ušao u sastav Bele Rusije i Ukrajine, koje su odmah u početku ušle u Savez Sovjetskih socijalističkih republika. U poslednje vreme je Sovjetska Rusija počela prema Poljacima u tom kraju da postupa na način, da se vidi očito da se sprema teren za plebiscit, sličan dosadašnjim plebiscitima u baltičkim zemljama. »Hrvatski dnevnik« primećuje, da ne bi moglo iznenaditi, kada bi i taj deo Poljske pošao putem baltičkih država, te Besarabije i Severne Bukovine.

VESTI IZ SLOVAČKE

„Slovak Press“ javlja, da je nedavno bio potpisan sporazum između Nemačkog Rajha i Slovačke o uključenju slovačke željezničke i saobraćajne mreže u saobraćajni sistem Rajha. Ista agencija javlja, da je između dve države potpisan sporazum o koncentraciji nemačkih banaka u Slovačkoj, prema kome će nemački kapital u Slovačkoj od sada reprezentirati samo dve nemačke banke. Od tih, bratislavka filijala Nemačke Union banke ima kapital od 50 miliona slovačkih kruna, dok je kapital Nemačke trgovačke i kreditne banke povećan, od 3 miliona, na 30 miliona slovačkih kruna. Nemačke banke

će preuzeti u svoje ruke sledeće slovačke banke: Spišku banku, Čehovsku banku, Previcu banku, kao i podružnice Slovačke opšte kreditne banke, u Banskjoj Bistrici, Prešovu i Žilini. Osim toga će Union banka preuzeti i deo kapitala Češko - moravske banke, ranije Legio banke. »Slovak Presse« javlja također, o dolasku velikog broja Hitlerove omladine iz Nemačke u Slovačku, na letnji odmor, koja je bila srdačno dočekana od Hlinkine garde.

ČESI NA ZAPADU

Javljaju iz Londona, da je tamo obrazovana nova čehoslovačka vlada koja je ovako sastavljena: predsednik vlade g. Beneš, potpredsednik vlade monsijor Šramek, ministar spoljnih poslova Jan Masarik, ministar vojni general Ingr, ministar finansija Eduard Outrata, ministar unutrašnjih dela Jan Slavik, ministar socijalne politike Nemeč, ministar poljoprivrede Fajerabend, ministar bez portfelja Jarolim Nečas, ministar propagande Hubert Ripka i ministar bez portfelja Stjepan Osuski. U vladu su ušli i voda socijaldemokratskih sindikata Jan Beko, te general Rudolf Viest.

G. Čerčil je izjavio u Donjem domu, da je britanska vlada priznala provizornu vladu, a lord Halifax je uputio Dr. Benešu pismo o tom priznanju.

Američki listovi javljaju, da je u engleski jezik prevedena, i da se tamo sprema objavljivanje knjige, „Slov Čehoslovačke“, koju je napisao bivši čehoslovački oficir, Emanuel Moravec. Američki listovi protestuju protiv ob-

Narodno-odbrambeni kurs Sokolske župe Beograd

Prošlog četvrtka je intimnom svečanošću završen 20-dnevni kurs za odbrambene instruktore, što ga je priredila Sokolska župa Beograd, u okviru programa svog narodno-odbrambenog rada. Kurs je pohađalo 35 članova i nastajaca iz sokolskih društava i četa, na području beogradske župe, i završilo ga, sa pretežno odličnim uspehom. Na ovoj intimnoj svečanosti prvi je govorio načelnik župe, brat Bogdan Maksimović, koji se zahvalio staršinstvu Saveza i župe na potpori, a naročito predavačima, te je podvukao vrlo lep uspeh kursa. Zatim su govorili, u ime župe, njen staršina brat Veļa Popović, u ime Saveza brat sekretar Jovo Bakić, a u ime predavača, brat Radmila Grbić. Jedan od učesnika se, u ime drugova, zahvalio predavačima i vođstvu tečaja, a zatim su učesnicima podeljene diplome o završenom kursu.

Sokolska društvo Celje Matica

Društvu ni bil dato, da bi se veselilo zletnih dni 20 in 30 junija. Sedanje splošne prilike so odsvetovale prireditiv jubilejnega zleta in narekovele, da se preloži na nedoločen čas. Toda društvo

je imelo s pripravami ogromne stroške, saj so bili izdani že zletni plakati, urejena zletna pisarna s telefonom in razni odseki so izdali tudi gotove zneske za svojja področja.

Društvo je nabavilo, po osnutku akademičnega slikarja Vl. Stovička, lične zletne znake, kakršne prikazuje slika. Naprosilo je poedine župe v Savezu, naj bi svojim edincam priporočale, da pokrenejo med članstvom akcijo za nakup spominskih znakov. Mnogo društev se je temu odzvalo, še več jih je, ki se na župne okrožnice niso ozirala. Sokolsko društvo Celje matica prosi bratske ednice, naj bi na prikupne zletne znake opozorila svoje članstvo in nastajaj. Zletni znak stane 5 din. in se naroča pri Sokolskem društvu Celje matica, kamor je, obenem z naročilom, poslati tudi denar.

javljanja te knjige, nazivajući to delom ratne propagande, a Moravca čovekom, koji je u službi neprijatelja svog naroda. List „Star“, koji izlazi u Baltimoru piše, da je Moravec bio nekada glavni autor protunemačkih brošura u Pragu, ali čim je Prag okupiran, stao je da u ostaloj Nemačkoj drži predavanja protiv nezavisne čehoslovačke republike. Američki list piše da je ogorčenje protiv njega kod Čeha toliko, da je, i pored oružane zaštite, u Pragu bio javno insultiran na ulici.

Lakoatletske utakmice u Karlovcu

U nedjelju, 14 jula, održane su lakoatletske utakmice na Sokolskom vježbalištu u Karlovcu, između članova Sokolskog društva Zagreb 2 i članova Sokolskog društva Karlovac, te nastajaja Sokolskog dr. Zagreb 2 i 3 i nastajaja Sokolskog društva Karlovac.

Braća članovi nastupili su na sledećim disciplinama i pokazali su ove rezultate:

trčanje 60 m.: 1. Tončić dr. Stanko (Z) 7.5, 2. Maderuh Vladimir (K) 7.5, 3. Odhazel Josip (K) 7.5, 4. Neferović Zvonko (Z) 30.20 m., 2. Novaković Rade (Z) 29.47 m., 3. Maderuh Vladimir (K) 27.49 m., 4. Sablić Ljubiša (K).

vis: 1. Odhazel Josip (K) 170 cm., 2. Gabrić Milan (K) 165 cm., 3. Maderuh Vladimir (K) 155 cm., 4. Dragovac Mladen (Z).

dalj.: 1. Odhazel Josip (K) 6.28 m., 2. Maderuh Vladimir (K) 6.08 m., 3. Gabrić Milan (K) 5.80 m., 4. Tončić dr. Stanko (Z).

kugla: 1. Sablić Ljubiša (K) 11.43 m., 2. Tončić dr. Stanko (Z) 11.25 m., 3. Novaković Rade (Z) 11.02 m., 4. Maderuh Vladimir (K).

Sa 59:45 bodova pobjedili su članovi Sokolskog društva Karlovac.

Naraštaj: trčanje 60 m. 1. Kristić R. (K) 7.9, Blagojević Č. (K) Bartuša Z. (Sokol 3) i Zutić B. (Soko 2) svi 8.0.

vis: 1. Marčelja D. (Sokol 3) 160 cm., 2. Sablić B. (K) 160 cm. disk: 1. Kraucer B. (Sokol 2) 31.35 m., 2. Marčelja D. (Sokol 3) 30.90 m.

dalj.: 1. Vežović D. (K) 5.62 m., 2. Bartuša Z. (Sokol 3) 5.55 m.

kugla: 1. Marčelja D. (Sokol 3) 15.19 m., 2. Sablić B. (K) 11.20 m. Pobjedili su naraštajci Sokolskog društva Karlovac, sa 42 boda, ispred naraštajaca Sokolskog društva Zagreb 3, koji ima 32 boda. Treće mjesto zauzeli su naraštajci Sokolskog društva Zagreb 2, sa 31 bodom. Lakoatletske utakmice vodio je br. Blašković B., načelnik Sok. dr. Karlovac.

Poslije toga odigrale su sestre Sokolskog društva Zagreb 2 i Sokolskog društva Karlovac utakmicu u odbojci, i pobjedile su nadmoćne sestre Sokolskog društva Zagreb 2, sa 2:1.

Članovi Sokolskog društva Karlovac odigrali su utakmicu u košarci, protiv Sokolskog društva Zagreb 2, i pobjedili su premoćni članovi Sokolskog društva Karlovac, sa 10:9.

Sokolsko društvo Zagreb 2 nastupilo je u postavi: Neferović, Birtić, Pavlović, Kraucer, Sabo, Žutić, Nedeljković i Macarol. Sokolsko društvo Karlovac: Maderuh, Gabrić, Lončarević, Hajdin, Sablić L.

Protiv iste momčadi Sokolskog društva Zagreb 2, nastupili su naraštajci Sokolskog društva Karlovac u postavi: Blagojević, Sablić, Mrvoš, Kristić R. Žrnar i izgubili su utakmicu sa 39:7 za Sokolsko društvo Zagreb 2.

Sada se spremaju revanš utakmice u Zagrebu koje bi se održale 27 i 28 jula o. g., za ove utakmice vlada veliki interes.

Ko još nije nabavio „Borbenu obuku u sokolstvu“?

Naša knjiga „Borbena obuka u sokolstvu“, naišla je na odličan prijem i u sokolskim redovima i u krugovima stručnjaka i zbog svog bogatog sadržaja i zbog svoje neobično niske cene, (300 stranica — 5 dinara!) Naše jedinice se obilno koriste ovom prilikom i nabavljaju knjige za svo-

je knjižnice i za svoje članove. Međutim, ima još jedan znatan broj jedinica, koje nisu nabavile ovu neophodno potrebnu knjigu. Očekujemo da će se i one setiti da je njihova dužnost da to što pre učine i da dođu do ovog korisnog priručnika za rad na sokolskoj odbrambenoj pripravnosti.

NEMCI U JUGOSLAVIJI

List „Ravnopravnost“, koji izlazi u Pančevu, piše u poslednjem broju, da nemački „Kulturbund“ pretstavља maњinskju kulturno-političku organizaciju, kakve nema u čitavom Podunavlju. Zahvaľujući širokogrudnoj politici jugoslovenskih vlasti i tradicijonalnoj slobodoumnosti i toleranciji našeg naroda, te istrajnom radu samih Nemaца, ta organizacija broji već 337 mesnih grupa, sa oko 50.000 članova. Samo u toku prošle godine osnovano je 66 novih mesnih klubova. Sam sastav središnjeg vođstva, pokazuje na zamahitost organizacije. Vođstvo je podeljeno u 6 oteka, kojima upravljaju pojedini načelnici, kao stalni činovnici: oteak za organizaciju, kulturni oteak, oteak za propagandu, omladinski oteak, socijalni i ženski oteak. Pretsednik „Kulturbunda“, Dr. Sep Janko, vodi društvo na firererskom principu i nije odgovoran upravnom odboru.

„Nemačko štamparsko društvo“ u Novom Sadu, koje izdaje listove „Deutsches Volksblatt“ i „Deutsche Zeitung“, držalo je nedavno glavnu godišnju skupštinu, na kojoj je utvrđeno, da su oba lista povećali svoju tiraju, te da je preduzeće imalo 221.769.09 din. dobitka. „Nemački narodni kalendar“, za godinu 1940, raširen je u pro-

šloj godini u neobično velikom broju, a povećan je i ilustrirani nedeljni list, „Bilderwoche“. Štamparija je povećala svoje poslove, a i knjižara, koja pripada društvu, dala je dobre rezultate.

„Ravnopravnost“ konstatuje, da je Jugoslavija, u koncesijama prema nemačkoj, mađarskoj i rumunskoj maњini, išla preko obaveza Senjermentenskog ugovora, pa im je dozvolila i srednje škole na materijem jeziku. Osim osnovnih škola, Nemci imaju: privatnu učiteljsku školu u Novom Vrbasu, privatnu građansku školu u Beogradu, evanđelističku privatnu građansku školu u Zagrebu, privatnu građansku školu u Novom Vrbasu, odeljenja na državnim građanskim školama u Beloj Crkvi i Apatinu i sada potpunu privatnu gimnaziју u Novom Vrbasu.

IZ SAVEZNOG KNJIGOVODSTVA

Ponovo se umoljavaju bratske jedinice i pojedinci, da kod naručivanja saveznih izdanja, pošalju unapred novac našom čekovnom uplatnicom, broj 53.600, preko Poštanske štedionice.

Ujedno molimo da se kod slanja novca uvek označi na poleđini uplatnice, u koju svrhu se novac šalje.

Pretplatu za sokolske listove treba slati čekom broj 57.686, na kome također treba označiti, za koji list se pretplata šalje.

ČITAJUĆI NOVINE...

„Politika“ je s pravom upozorila nedavno, da se kod nas živi kao da smo u najbezbriznijim vremenima, — sve kavane, svi barovi, svi dansingi, noćni lokali itd., otvoreni su kao i ranije, bez ikakvog ograničenja i sa najrasipnijim cehovima; dok s druge strane toliki očevi porodica, sa selom iz radionica, ostavljaju svakodnevni posao da, uz odricanja i napore, izvrše svoje dužnosti prema otadžbini.

Da se KOD NAS ZAISTA ŽIVI, KAO DA SMO NA MESECU, vidi se i iz drugih pojava i priredaba; pa i iz ovog apela, koji je nedavno krupnim slovima objavljen u „Zagrebačkom listu“, a u kome se kaže:

»Prvi put u povjesti birati ćemo u Banovini Hrvatskoj Hrvatsku kraljicu ljepote! Prvi put u historiji biti će fotografirane na filmskoj vrpici najljepše žene i djevojke Hrvatske! Naš glavni i slobodni, kraljevski grad Zagreb, a s njime i svi ostali dragi naši hrvatski gradovi i pokrajine, birati će kraljicu ljepote svih Hrvata... Izgledi za filmsku karijeru buduće najljepše Hrvatice su tim veći, jer Italija i Njemačka namjeravaju početi skoro sa snimanjem nacionalnih filmova jugoistočne Evrope, a među tima i hrvatskih filmova... itd.“ I šta da još neko razbija glavu ratnim nevoljama i opasnostima, organizacijom zaštite građanstva za slučaj rata itd., — kada „prvi put u istoriji, Hrvati biraju kraljicu ljepote“, i kad u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani itd. ni za miligram nije umanjena mogućnost provoda, zabave i bezbrižnog života?!

Odgovarajući još jednom „Hrv. straži“, splitsko „Novo doba“, koje je uređivano od jednog katoličkog svećenika, ponavlja da je „Opće poznata, i u svećenstvu naročito osuđivana činjenica, da je „HRV. STRAŽA“, svojom žučljivošću i nekršćanskim metodama, daleko nadmašila sve listove u Hrvatskoj i u čitavoj državi“; pa poziva „Hrv. stražu“, „neka izvoli navesti, ma i jedan list u Jugoslaviji, koji bi joj u žučljivosti i zlobi, i u vječitom traženju kave, bio ma i izdaleka sličan“. Splitski list zatim tvrdi, da je „Hrv. straža“ dospela do potpune „moralne neosjetljivosti“, pa je pitala, zašto ni reči ne odgovara na njegovu optužbu, da „veliki dio katoličkog svećenstva osuđuje pisanje „Hrv. straže“, pa i sam splitski biskup, Bonifačić“.

Stvar je vrlo zanimljiva, jer je „Hrv. straža“ glavni rasadnik svih stranih i tuđinskih uticaja i koncepcija o našim nacionalnim i državnim pitanjima, i glavni pobornik slovačkog tipa „slobode“ za Hrvate. Pa ako je tačno što „Novo doba“ kaže (a njegov urednik, koji je i sam svećenik, to može da zna), zašto pomenuti sveštenici, pred tako sudbonosnim pitanjima, ne preduzmu nešto odlučnije, nego li je samo pasivno nezadovoljstvo?

„Hrvatska straža“ se osvrće na našu belešku u prošlom broju, u pogledu pisanja „Novog doba“ o njoj, pod ironičnim naslovom „Istinitoljubivi Sokolski glasnik“. Međutim je „Hrv. straža“ toliko „istinitoljubiva“, da svoj osvrt završava sa tvrdnjom, da je „Sokolski glasnik“ napao zato, što je pobijala boljševičku propagandu;

dok smo mi, i prošlu i današnju belešku napisali samo zato, što „Hrv. straža“ širi žučljivost i nehršćanske metode u odnosu na nacionalne potrebe Jugoslavije, i na odnose Srba i Hrvata. A to je ono, zbog čega ju je napalo i „Novo doba“, a ne zbog „pobijanja boljševičke propagande“. Ali klerikalci ne umeju da se brane drugim, sem — denuncijama...

„Jutarnji list“ je, u jednom nedavnom članku, otkrio čitav niz izigravanja izvesnih zagrebačkih privrednika, koji se inače ističu, kao grlati hrvatski rodoljubi. Tako je npr. naveo, da je neki „odlični Hrvat, ugledni zagrebački privrednik, čiji poslovi cvjetaju, pokušao da uveri poreski odbor, da ne zarađuje više od 5.000 dinara godišnje“; kao i jedan drugi zagrebački građanin, „koji je povrh toga i hrvatski političar“. Kad mu je poreski odbor odmerio prihod sa 20.000 dinara, „Jutarnji list“ veli, da se „ubio dokazujući, da je puki siromah i da je cio njegov rad posvećen hrvatskom seljačkom narodu“. A treći među njima, koji ima čitav niz preduzeća, dokazivao je, da čitav njegov imetak ne prelazi 100.000 dinara“ itd.

Nisu to, naravno, samo zagrebačke pojave, već sličnog „rodoljupstva“ ima i u Beogradu, Ljubljani itd., ali je pikanterija u tome da se u Zagrebu ranije tvrdilo da korupcije ima svuda, samo ne među Hrvatima. I zato splitski „Nar. List“ vrlo dobro primećuje na to:

»Prije su ovi isti rodoljubivi i privredni muževi dokazivali, da tako udešavaju iskaze svojih prihoda, zato, jer ne žele i ne dadu, da naš hrvatski novac odlazi u srpski Beograd. Sad nastavljaju s udešavanjem svojih iskaza o prihodima, ma da znadu, da svi porezi ostaju u banovini Hrvatskoj...“

Sokolski pesnici

STAREŠINA

Još postoje njive neorane,
Još svi puti izgrađeni nisu.
Još divljinom mirišu nam strane
I gavrani čekaju na visu.

Još nam zamah snažnih ruku treba,
Da srušimo granice veštačke
I duh bratstva dignemo do neba,
Gde nestaju razdori i pljačke.

S porocima boriti se treba
I miriti s vrlinama svima.
Od tuđina ne tražiti hleba,

Jer tu mis'o samo Juda ima.
Već, ako nam crn tiran zapreti,
Nek' spor reše sjajni bajoneti!

ST. O. STANKOVIĆ

ДАНИ

Ко пулољак мајске руже,
Њена душа миром мири,
Два јој чарна ока служе,
Да ведрину душе шири.

Па сва жива, као птица,
Кад скакуће по гранама,
Изразитост љупког лица,
Даје живот сваког дана.

Младост бије, младост кличе:
„Ево мене младо птиче,
— Рођена сам за драгана!“

Сви ју гледе, сви ју жуде,
Ал не гледа на све људе:
„Само Драгор ја сам Дана!“

Д. М. Београд

Uspeo kurs u Kranju

Sokolska župa Kranj održala je od 4 do 15 jula instruktorski kurs za pozadinsku službu, prema instrukcijama Saveza Sokola K. J. Tečaju, koji je bio organi-

načelnika župe, br. Majnik uz saradnju br. Rakara. Organizacija tečaja, koji se održavao u Narodnom domu bila je savršena, a disciplina i držanje tečajaca za

zovan po strogo vojničkom duhu, prisustvovalo je 25 članova i 20 članica. Predavalo se teorijski i praktički o svima predmetima, u vezi sa pozadinskom službom u ratno doba. Kurs je vodio zam.

svaku pohvalu. Tečajci su se kroz kratko vreme osposobili za dostojne časnike naše pozadinske vojske, pa će stečeno znanje u metodi i praktički primeniti u svojim jedinicama. K. R.

Događaji kod nas i u svetu

Sovjetski poslanik u Beogradu, g. Plotnjikov, pošao je u društvu svog sekretara, pre nekoliko dana na Avalu i Oplenac, te je položio venac na grob Neznanog Junaka, i drugi, na grob Blaženopočivšeg Kralja Ujedinitelja. Tom prilikom je poslanik Sovjetske Rusije posetio i Venčačku vinogradarsku zadrugu.

Najvažniji događaj minule nedelje bio je veliki govor vođe Rajha, g. Hitlera, u nemačkom Rajstagu, u prisutnosti italijanskog ministra spoljnih poslova, grofa Ciana. Govor g. Hitlera je bio sa najvećim interesom praćen u čitavom svetu, i vođa nemačkog Rajha je u njemu najpre izneo istorijat rata, zatim je podvukao velike uspehe nemačke vojske, iskazao je priznanje svojim vojnim i političkim saradnicima, pa je na koncu izjavio gotovost da se rat završi, obrazlažući to time, da njegova namera nije nikada bila uništenje Britanskog imperija, već traženje odgovarajućeg položaja za Nemačku u Evropi i u kolonijama. G. Hitler je u svom govoru bacio svu odgovornost, za eventualno daljnje vođenje rata, na Englesku i njene državnike.

Na taj govor odgovorio je britanski ministar spoljnih poslova, lord Halifax, izjavljujući da Engleska nikako ne želi da u ovom trenutku sklapa mir, koji bi Nemačkoj osigurao gospodstvo nad drugim narodima u Evropi; već da je odlučna da se bori dalje, dokle god svi narodi u Evropi i u svetu ne budu slobodni da raspolažu svojom sudbinom. G. Halifax je kazao, da svi engleski dominioni stoje za njime, te da

je čitav engleski narod spreman da dočeka i odbije bilo kakav napad na Englesku.

Još pre odgovora lorda Halifaxa je engleska štampa zauzela isto gledište, dok ga je nemačka i italijanska štampa oštro napala, tvrdeći da engleski državnici vode engleski narod u propast i da je sada neizbežan što skoriji napad svih snaga osovine na Veliku Britaniju i na njene baze.

U kojoj će formi uslediti taj napad, još se ne zna. »Neue Züricher Zeitung« misli, da nije isključeno, da će akcija započeti ogromnim napadima avijacije na London i ostala engleska mesta, u cilju da se Engleskoj nanese što veća materijalna šteta i da se izazove demoralizacija. Direktni napad na Englesku, iskrcavanjem četa preko kanala, misli se da će biti odložen, zato što se u Nemačkoj veruje da će britanska javnost ipak demantirati svoje državnike; a i zato što se čeka na razvoj prilika u Severoameričkoj Uniji i na istoku Evrope.

Još tri nezavisne države prestatle su da postoje u toku poslednje nedelje. To su Estonija, Litva i Letonija. Pošto su pre izvesno vreme sovjetske trupe zauzele važne vojničke baze u tim zemljama, došlo je do unutarnjeg previranja, koje je dovelo do raspisivanja izbora. Kod tih izbora ogromnu većinu su dobili elementi, prijateljski naklonjeni prema Sovjetskoj Rusiji, pa su nakon toga narodna predstavništva svih triju zemalja zaključila, da kao zasebne sovjetske republike budu primljene u Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika.

Formalno primanje još nije usledilo, ali se već sada može reći, da pomenute tri države tvore sastavni deo Sovjetske Rusije.

Putovanje rumunskih, bugarskih i slovačkih državnika u Nemačku stoji u centru međunarodne politike. Općenito se misli, da je ono u vezi sa bugarskim, te mađarskim pretenzijama prema Rumuniji, dok se sa nemačke strane naročito podvlači, da ono ima da posluži konsolidaciji mira na jugoistoku Evrope. Niko ne može kazati, da li će i ovo putovanje završiti odlaganjem pomenutih zahteva, do konačnog uređenja Evrope, ili će već sada doći do izvesnih pomeranja granica. Rumunska štampa i dalje odbija svako otstupanje teritorija, što izaziva oštre napade „Pester Loyda“, Mađarski list prigovara Rumunima, da hoće da stvore suprotnosti između Nemačke i Mađarske, ali da Rumunija ne može da izbegne svojoj sudbini, jer je mađarska volja sve odlučnija.

U stranoj štampi se uverava, da je rumunsko držanje prema Bugarskoj mnogo pomirljivije, što se tumači uticajem Rusije. O tom uticaju su poslednjih dana kružile vrlo čudne vesti, koje su tvrdile da je Rusija uputila Rumuniji notu, nazivajući Gigurtov režim „izazivanjem“ i tražeći da se on smeni. Zato da je i došlo do promena u Rumuniji i do postavljanja Gafenka za poslanika u Moskvi.

Vlada u Bukureštu je najodlučnije demantirala vesti o zahtevima Rusije, ali se s druge strane upozorava, da je moskovski radio već nekoliko dana prestao da napada Rumuniju; da je Gafenku ipak imenovan poslanikom u Moskvi, i da je neki sovjetski list pisao o tome, da se današnje rumunske granice podudaraju sa etničkim granicama, pa se u tome ipak vidi izvesna veza između Rusije i Rumunije. S tim u vezi su iskrle vesti, da je, istovremeno sa Sovjetskom Rusijom, i engleski poslanik u Ankari učinio odlučan korak u Bukureštu, što se sa rumunske strane odlučno demantuje. A poslednje vesti govore da su se odnosi Sovjeta i Turske toliko popravili, da se govori o savezu između njih, dok da su naprotiv odnosi Turske i Rumunije ohladnili.

Pišući o položaju u Rumuniji, bazelski „National Zeitung“ sumnja da bi današnja vlada mogla da okupi oko sebe sve elemente, jer Gvozdena garda i dalje traži punu vlast za sebe, dok Maniu i njegov krug traže oslanjanje na Sovjetsku Rusiju. Švajcarska štampa objavljuje pismo vođe Gvozdene garde, Horija Sime, u kome traži za sebe svu vlast, tvrdeći da bez toga postoji velika opasnost od razornih elemenata.

»Baseler National Zeitung« se bavi promenama u Japanu i mogućnostima navale na francuske, engleske i holandske kolonije u Aziji. List veli, da vojnički krugovi traže odlučnu akciju, ali da ipak postoji uverenje, da će knez Konoje pokušati kompromis. Razlog je u tome, što Japan ne bi mogao da vodi rat protiv Kine, bez nabavaka iz severoameričke unije, a svaka intervencija Japana protiv spomenutih kolonija, izazvala bi u najmanju ruku obustavu tih nabavaka i potpunu blokadu sa strane Amerike i Engleske. A vrlo verovatno i oružanu intervenciju. Pošto su pak ekonomske i socijalne prilike u Japanu prilično teške, takva blokada bi mogla da izazove i unutarnje socijalne trzavice i nezadovoljstvo, te bi izložila riziku i japansku flotu, koja je danas najmoćniji činilac u spoljnoj politici Japana.

Гласови штампе

Љубљанско „Јутро“ објављује чланак, под насловом „Тражимо своје сопствене, боље и срећније путеве!“, у коме се осврће на гласове о реформама у нашој држави, па каже, да је „главни предуслов свих реформа, да сваки појединац подреди своје интересе вишим, народним и државним интересима“. Чланак завршава:

„Било коначно уређење Европе овакво или онакво, изгубе ли мале државе своју самосталност или не, ни једно уређење неће моћи да има трајности, ако не буде водило рачуна о човеку као таквоме, и о тим малим народима. Ма ко водио сутра Европу, водиће је добро једино онда, ако не презре искрену сарадњу са малим државама, ако им остави часну улогу у новом поретку. Зато не делимо песимизам оних, који мисле, да су мали народи уопште ликвидирали. Ми сматрамо напротив, да ће само од тих малих народа зависити, каква ће бити њихова улога. Буду ли, у тражењу нових путева, нашли заиста свој пут, онда ће, као здрави и за живот способни организми, морати бити уврштени у целокупност новог система. Пођу ли, напротив, за туђим путевима, не тражећи снаге у себи, сами ће изрећи себи смртну осуду и нико неће моћи да им помогне. Љубав према народу и отаџбини, љубав према својој националној држави мора да игра ту главну улогу. Зато и код нас треба све мање спорове оставити по страни и тражити своје сопствене, срећније путеве, у бољу и заједничку будућност.“

Pregled sportskih događaja u zemlji i vani

— U Dubrovniku je 21 juna održano plivačko državno prvenstvo. Pred velikim brojem gledalaca, u gradskoj luci, pod električnim osvetljenjem sastali su se u plivanju »Jadran« iz Splita i »Jug« iz Dubrovnika. Takmičenje se završilo sa rezultatom 63:45 bodova u korist »Juga« i u vaterpolu 5:1 u korist »Juga«.

— 25 i 27 ov. mes. održaće se na Sušaku prvi međunarodni susret naših plivača u 1940 god. Sastaće se sušačka »Viktorija« sa odličnim mađarskim klubom »BSE« iz Budimpešte.

— Novi vođa francuskog sporta g. Žan Borotra je poznati prvak Francuske u tenisu. On je bio i na svetskoj rang-listi u tenisu.

— U nedelju su naši kajakaši g. Vincenc, gde Glihak i Ružinski iz Zagreba, na međunarodnim utakmicama na jezeru Starnbergu, kod Minhena postigli veoma lepe rezultate. U nekim disciplinama plasirali su se ispred Nemaca i Mađžara.

— U nedelju je održana biciklistička trka Beograd—Grocka i natrag u dužini od 54 km. Pobjedio je poznati trkač Đorđe Dr-ljačić, prešavši stazu za 1,44,39 časova, odnosno prosečnom brzinom od 31,150 km. na čas.

— Srpski atletski savez priređuje 18 avgusta u Somboru prvenstvo Saveza u trčanju maratona (42,195 metara).

— Teniski dvomeč u Zagrebu između Hrvatske banovine i Mađžarske završen je rezultatom 3:2 za Hrvatsku banovinu. Interesantan je poraz prvaka Jugoslavije i Evrope Punčeca od mađžarskog prvaka Ažbota (6:0, 6:4, 6:1).

— Lakoatletско takmičenje između (omladinaca ispod 20 g.) gradova Zagreba i Splita održa-

no je u nedelju u Zagrebu. Pobjedili su zagrepečani sa rezultatom 51:33. Postignuti su lepi rezultati.

— U nedelju u Beogradu, na Savi, održane su veslačke utakmice za prvenstvo Srpskog veslačkog saveza. Takmičili su se najbolji veslači i klubovi iz Beograda: »Bob« i »Beograd«, iz Novog Sada »Danubius«, iz Smedereva »Sartid« i iz Zemuna »Galeb«. Kombinovani timovi klubova »Bob« i »Beograd« odneli su pobjedu u četvorcima i osmercu.

— 11 avgusta o. g., održaće se u Dubrovniku veslačke utakmice između reprezentacija Srpskog veslačkog saveza i Hrvatskog veslačkog saveza.

I. Sedlaček.

Raspis II. jedriličarskog tečaja

Savez Sokola K. J. raspisao je Drugi jedriličarski tečaj.

Tečaj će se održavati u mesecu avgustu, od 15 VIII od 15 IX na Zlatiboru, za početnike, i u Vršcu za braću jedriličare, sa »B« diplomom pilota jedriličara. — Na tečaj će se primiti po jedan brat iz svake župe. — Troškove same škole (stan, hrana i ostalo) snosi Savez SKJ, dok će putne troškove snositi pojedinci ili župe.

Uslovi prijema su sledeći: Da nije mlađi od 19, ni stariji od 25 godina; — Da je član Sokola najmanje poslednje tri godine; — Da je telesno i duševno zdrav, što će dokazati na lekarskom pregledu pri početku tečaja; — i ako je maloletan, da ima roditeljsko uverenje.

Prvenstvo imaju ona braća, koja imadu izgleda da će biti, ili proćelnici za jedriličarstvo u župi, ili pomoćnici proćelnika.

Prijave prima načelnništvo Saveza SKJ, do 1 augusta.

Нови двоброј „Предњачког Зборника“

Недавно је изашао из штампе број 6—7 „Предњачког зборника“, стручног гласила Начелништва Савеза Сокола К. Ј., за јуни и јули 1940, са следећим садржајем: Браћо и сестре (уводна реч). — Општи део: Допуна и измена радном оделу (начелништво); — Осврт на утакмице источних и западних жупа (С. Шунца); — Општа корист од веслања (М. Војиновић). — Чланови: Бацање ручних бомби (И. Ковач); — Календар за јули. — Чланице: Жене у соколској одбрамбеној приправности (О. Сквран); — Просте ваје за вадбене уре жен (Ј. Трдина). — Мушки нараштај: Час вежбања мушког нараштаја (С. Пољшак); — Самоодбрана (П. Брандајс). — Деца: Час вежбања мушке деце (С. Пољшак); — Различности и игре с лоптама (С. Пољшак). — И овај број обилује сликама и скицама уз поједине

вежбе. Следећи број „Предњачког зборника“ изаћи ће почетком септембра. Препоручамо свима јединицама и вежбачима, да се претплате на овај наш једини соколски стручни лист за техничаре, кога одлично уређује бр. Др. Алфред Пихлер. Претплата је управо незнатна — 12 динара на целу годину, за 12 бројева, а шаље се на чековни рачун број 57.686. Наручбе слаати на управу, Београд, поштански претинац 342.

Sadržina sokolskih listova

ЧУВАЈМО ЈУГОСЛАВИЈУ

Број 6, вјесника Соколске жупе Карловац, доноси следећи садржај: Пригодом прославе десет-годишњице жупе Карловац (Др. Ј. Вариола); — Размишљања о течају (Б. Хајдин); — Прва помоћ код отровања бојним отровима (Б. Фрелих); — Рад соколског друштва Карловац, вести итд. Овај број је углавном посвећен десетгодишњици жупе.

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР
М. МИТРОВИЋ
Теразије 22 (до Москве)
има швајцарских часовника за руку и џеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета
Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду клинаца и значака

Reumatizam
kostobolju, išijas, probadanje, ukočenost žila itd. liječi sa uspjehom.
„ANTIRHEUMIN“
dobar lijekoviti preparat isproban u državi i na strani. Cijena orig. flaši od 75 gr. Din. 35.— sa poštarinom Din. 43.— 3 orig. flaše Din. 105 franko. Salje pouz. Mr. Ph. MRKUSIĆ apotekar u Mostaru (Ban. Hrvatska). Dobiva se i u apotekama. Oglas reg. pod Br. 14245 od 11-VIII-1935 godine

ДРЖАВНА КЛАСНА ЛУТРИЈА

Извлачење V главне и последње класе текућег 40 кола срећака извршиће се према лутријском плану у времену од 9 августа до закључно 7 септембра ов. год. и то:

У Београду: 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20 и 21 августа и
У Нишу: 26, 27, 29, 30 и 31 августа и 2, 3, 4, 5 и 7 септембра ове године.
У овоме извлачењу биће 7 септембра о. г. извучене три премије и то:

од 500.000.—; 1.000.000.—; и 2.000.000.— дин.
Поред ових премија биће извучен велики број добитака од дин. 200.000.—; 100.000.—; 80.000.—; 60.000.—; 50.000.—; 40.000.—; 35.000.—; 30.000.—; 25.000.—; 20.000.—; 15.000.—; 12.000.—; 10.000 и др. мањих добитака.

Укупан износ добитака у овом извлачењу износи:

Дин. 56,946.000.-

који се исплаћује без икаквих одбитака.

У најсрећнијем случају могућим спајањем премија и добитака може се на овоме извлачењу добити на једној срећки

Дин. 3,200.000.-

За исплату добитака јамчи Држава Краљевине Југославије.

Лица, која већ учествују у игри 40 кола, треба своје срећке IV класе да замене срећкама V класе најдаље до 4 августа ов. год.

Они пак који немају срећку, а желели би да учествују у игри код ове V главне класе, могу исту набавити код овлашћених продаваца и њихових потпродаваца, којих има у сваком већем месту, а уз доплатну цену и то:

за једну целу срећку Дин. 1.000.—
„ „ половину срећке „ 500.—
„ „ четвртину срећке „ 250.—

Ближа упуства са лутријским планом и општим правилима добијају се на захтев бесплатно код свих овлашћених продаваца срећака.

Радио станица у Београду уз дневне вести сваког дана извлачења, објављиваће и резултат извлачења за добитке од Дин. 5.000.— па на више.

Куповањем срећке Државне класне лутрије сваки појединац поред личне користи коју може да има, уједно помаже народну привреду, занатство, индустрију и инвалиде, јер се чист приход од продаје срећака сразмерно дели у напред пом. сврхе.